

המרכז הבינלאומי לחקר
אובדן, שכול וחוסן נפשי
International Center for the Study of Loss,
Bereavement and Human Resilience

LOSS, BEREAVEMENT
& HUMAN RESILIENCE
IN ISRAEL:
FACTS, INSIGHTS & IMPLICATIONS

אובדן, שכול וחוסן נפשי
בחברה הישראלית:
עובדות, תובנות והשלכות

LOSS, BEREAVEMENT
& HUMAN RESILIENCE
IN ISRAEL:
FACTS, INSIGHTS & IMPLICATIONS

אובדן, שכול וחוסן נפשי
בחברה הישראלית:
עובדות, תובנות והשלכות

כנס אילת

28-30/1/2013

המרכז הבינלאומי לחקר אובדן,
שכול וחוסן נפשי
International Center for the Study of Loss,
Bereavement and Human Resilience

המרכז
ללימודים אקדמיים
אור יהודה

אוניברסיטת חיפה
University of Haifa

אובדן, שכול וחוסן נפשי בחברה הישראלית: עובדות, תובנות והשלכות

28-30/1/2013, אילת

יו"ר הכנס: פרופסור שמשון רובין

ועדת היגוי:

יו"ר- פרופ' שמשון רובין

חברי הועדה- ד"ר אתי אבלין, גבי עפרה אנצ'יו, גבי רחל לניאדו, ד"ר רות מלקינסון, ד"ר רונית שלו, מר אילן שריף.

ועדה מדעית:

יו"ר- ד"ר רות מלקינסון

חברי הועדה- ד"ר אתי אבלין, גבי עפרה אנצ'יו, גבי ענבר דוד, פרופ' אליעזר ויצטום, פרופ' רבקה יחב, פרופ' אסא כשר, גבי טלי לבנון, פרופ' מולי להד, ד"ר רונית ליכטנטריט, ד"ר רונית שלו.

ועדה מארגנת:

יו"ר- ד"ר אתי אבלין וד"ר רונית שלו

חברי הועדה- גבי עפרה אנצ'יו, גבי ליאורה ג'וסמן, גבי שרון גל, גבי ענבר דוד, גבי חיה ישראל, גבי טלי לבנון, גבי רחל לניאדו, גבי מלכה פרגר, גבי פרידה שניידרמן, מר אילן שריף.

תוכנית הכנס

ד' 30.1.13	ג' 29.1.13	ב' 28.1.13	
<p>7:00 - 8:00 – ארוחת בוקר ושולחנות עגולים</p> <p>08:15 – 09:45 – מושבים מקבילים; 2 סדנאות</p> <p>10:15 - 11:45 מליאת סיום בנושא להביט קדימה עם תקווה</p> <p>יו"ר: ד"ר רות מלקינסון מרצה: ד"ר דנה אמיר מחומה בצורה לחלון פתוח: מלאכת האבל כמלאכת חיים</p> <p>מרצה: פרופ' מולי להד תקווה ופסימיות: כשקשרים ראשוניים מאוימים, לאמנות הכוח לניסוך תקווה</p> <p>דברי סיום: פרופ' שמשון רובין 11:45 – סיום הכנס</p>	<p>7:00 - 8:00 – ארוחת בוקר ושולחנות עגולים</p> <p>08:15 – 09:45 – מושבים מקבילים; 2 סדנאות</p> <p>09:45 - 10:15 – הפסקת קפה</p> <p>10:15 – 12:15 – מליאה</p> <p>יו"ר פרופ' אליעזר ויצטום מרצה: פרופ' יובל נריה, ניו יורק אובדן ותוצאותיו הרגשיות בעקבות טראומה המונית</p> <p>יו"ר פרופ' רבקה יהב מר אריה מועלם – הטיפול במשפחות שכולות במשהב"ט- מתגובה ליוזמה</p>	<p>13:30 – 15:00 : 2 סדנאות קדם-כנס הרשמה החל מ-1.1.13</p> <p>פתיחת הכנס</p> <p>15:30 - 17:15 מליאת פתיחה</p> <p>יו"ר: פרופ' שמשון רובין ברכות</p> <p>פרופ' שמשון רובין: יו"ר הכנס</p> <p>מר נחום איצקוביץ, מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים</p> <p>מר אריה מועלם, סמנכ"ל ור' אגף משפחות והנצחה, משרד הביטחון</p> <p>מרצה: מר כריסטופר הול, אוסטרליה (באנגלית) השבת השחורה של אוסטרליה:</p>	<p>בוקר</p>
	<p>12:15 – 13:15 – ארוחת צהריים</p> <p>13:30 – 15:00 הצגת פוסטרים</p> <p>15:15 - 16:45 – מושבים מקבילים; 2 סדנאות</p> <p>16:45 - 17:15 - הפסקת קפה</p> <p>17:15 - 18:45 – רבי שיח מקבילים</p> <p>19:00 – 20:30 – מליאה</p> <p>יו"ר: ד"ר אתי אבלין וד"ר רונית שלו מרצים: פרופ' יעקב רז והרב יובל שרלו</p> <p>יהדות ובודהיזם והתמודדות עם אובדן ושכול: דו שיח על השקפות עולם</p>	<p>13:30 – 15:00 : 2 סדנאות קדם-כנס הרשמה החל מ-1.1.13</p> <p>פתיחת הכנס</p> <p>15:30 - 17:15 מליאת פתיחה</p> <p>יו"ר: פרופ' שמשון רובין ברכות</p> <p>פרופ' שמשון רובין: יו"ר הכנס</p> <p>מר נחום איצקוביץ, מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים</p> <p>מר אריה מועלם, סמנכ"ל ור' אגף משפחות והנצחה, משרד הביטחון</p> <p>מרצה: מר כריסטופר הול, אוסטרליה (באנגלית) השבת השחורה של אוסטרליה:</p>	<p>צהריים</p>

	<p>20:30 - 21:30 – ארוחת ערב 21:30 – יו"ר מר אילן שריף וגב' עפרה אנציו: שיחות בין עמיתים ושולחנות עגולים</p>	<p>ליווי ותמיכה באובדן ושכול בעקבות שריפה קטסטרופלית</p> <p>17:45 - 17:15 - הפסקת קפה 17:45 - 19:15 - מושבים מקבילים</p>	
<p>לידיעתכם : תתקיימנה מספר סדנאות בזמן הכנס, ההרשמה הינה ללא תשלום נוסף אך חובה להירשם מראש החל מ- 1.1.13 מספר המקומות מוגבל יתכנו שינויים בתכנית</p>		<p>19:45 - 19:15 – קבלת פנים והרמת כוסית. 19:45 - 20:45 - ארוחת ערב 21:00 יו"ר גב' רחל לניאדו ברכות מרצה : גב' פסקל ברקוביץ' החיים נגד כל הסיכויים</p>	<p>ערב</p>

תוכן עניינים

1. דברי פתיחה, פרופ' שמשון רובין, יו"ר הכנס וראש המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי..... עמ' 6
2. ברכתה של ד"ר רות מלקינסון, יו"ר הוועדה המדעית..... עמ' 6
3. ברכתן של ד"ר רונית שלו וד"ר אתי אבלין, יו"ר הוועדה המארגנת..... עמ' 6
4. הרצאות מוזמנות..... עמ' 7
5. רבי שיח..... עמ' 12
6. הרצאות..... עמ' 13
7. פוסטרים..... עמ' 19
8. סדנאות..... עמ' 20
9. אגף משפחות והנצחה- משרד הביטחון..... עמ' 21
10. היחידה לאובדן פתאומי ושכול במשרד הרווחה והשירותים החברתיים..... עמ' 22
11. מרכז יד לבנים: ארגון להנצחת חללי מערכות ישראל וטיפול במשפחות (ע"ר)..... עמ' 23
12. עמותת "יד הנקטפים" (ע"ר)..... עמ' 24
13. עמותת 'אלה'..... עמ' 25
14. דבריו של מר עמוס שפירא, נשיא אוניברסיטת חיפה..... עמ' 26
15. המרכז ללימודים אקדמאיים, אור יהודה..... עמ' 27
16. הארגונים השותפים בפורום אובדן ושכול ביחד עם המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי..... עמ' 28
17. דברי פתיחה באנגלית, פרופ' שמשון רובין, יו"ר הכנס וראש המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי..... עמ' 32

ד' אייר תשע"ג, 17/12/12

שלום רב וברוכים הבאים,

אני ועמיתי שמחים לקבל את פניכם בכנס אובדן, שכול וחוסן נפשי בחברה הישראלית: עובדות, תובנות והשלכות. לתכנון הכנס שותפים נציגים מגופים ממשלתיים, ממלכתיים ואקדמאים. מאמצים רבים הושקעו כדי לתכנן כנס נחוץ וראוי גם יחד- אך הצלחתו תלויה, בסופו של דבר, בכם ותרומתכם למפגש ייחודי זה. אנחנו מקווים שתמצאו זמן ללמוד מעמיתים ומהמרצים, שתוכלו לחלוק מהידע והניסיון שלכם במפגשים פורמאליים ובלתי-פורמאליים, ושתפגשו חברים ישנים וגם חדשים.

המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי נוסד ב-2010 במטרה לקדם את ההיכרות עם החשיבות והמורכבות של התמודדות עם אובדן על חיינו. המרכז הוא פועל יוצא טבעי של עיסוק רב השנים שלי ושל עמיתי בטיפול, כתיבה מדעית, מחקר, הוראה והכשרה, בכל הקשור לתחום. השקת המרכז כארגון מבטא את החשיבות שאנו מייחסים לצורך לחדד ולהבליט את הייחודיות בהתמודדות עם אובדן של אדם קרוב עבור המשפחה, הקהילה, והחברה כולה. אתר המרכז מתעתד לפעול בעברית, אנגלית, ערבית ורוסית בשלב זה ומתפתח בצעדים מדודים.

מאז הקמתו, המרכז מקדם מפגשים של נציגים מהארגונים השותפים בפורום שאתם רואים בחוברת זו, במטרה לקדם הידברות, היכרות, ושיתופי פעולה מקצועיים. אחד מהפרויקטים הראשונים שלקחנו על עצמנו היה להוביל כנס ארצי, בשפה העברית, בשיתוף עם ארגונים ממשלתיים ואזרחיים, כדי לקדם נושאים המשותפים לכולנו. המשותף לכולנו היא ההבנה שהתמודדות עם החיים- לאחר אובדן אדם קרוב ומשמעותי - אינה פשוטה או מובטחת. המרכז והפורום של הארגונים החברים בו משיקים אתר אינטרנט של כולנו בנושאים של אובדן ושכול, בכתובת <http://clbhr-for.haifa.ac.il>. באמצעות אתר זה נמשיך ונרחיב את השיתוף פעולה אתכם ועם ציבור בעלי המקצוע, האקדמיה, קובעי המדיניות, התקשורת, והציבור הרחב.

ובחזרה לכאן ועכשיו. באי הכנס הם ברובם אנשי מקצוע וקובעי מדיניות הפועלים בשטח ועוסקים בנושאים של התמודדות עם אובדן והאתגרים והצרכים של אנשים שחוו אובדנים, ובמיוחד אובדנים בנסיבות טראומטיות. לצידם, משתתפים אנשי האקדמיה המתמקדים בנושא אובדן והשלכותיו כולל חקר השפעות של התערבות מקצועית וקהילתית. משתתפים גם נציגים ואנשים הבאים מקהל שלישי, מקבלי השירות ונציגיהם בכנס כמו במציאות, לכולנו יש מה לתת ומה ללמוד משיבה וחשיבה משותפת. נשאר לי רק לאחל לכולנו כנס פורה ומשמעותי. תודה.

בכבוד רב,

שמעון רובין

פרופ' שמעון רובין

יו"ר הכנס וראש המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי

שלום רב, וברוכים וברוכות הבאים והבאות,

לפני למעלה משנה התכנסנו, נציגי ארגונים שונים החברים בפורום השכול שהוקם במרכז הבינלאומי לחקר אובדן שכול וחוסן נפשי בראשותו של פרופסור שמשון רובין מאוניברסיטת חיפה. התכנסנו כדי לדון בסוגיות המעסיקות את העוסקים בתחום המלווה את החברה הישראלית מימיה הראשונים. המכנה המשותף לכולם הוא מעורבות בנושא האובדן האבל והשכול. בין ההצעות שהועלו, ההצעה לקיים כנס ישראלי בנושא התקבלה פה אחד, ויצאנו לדרך.

פרסמנו "קול קורא" והזמנו אנשי מקצוע להגיש תקצירים המבוססים על הניסיון והעבודה בתחום, הן מההיבטים התיאורטיים, היישומיים, הקליניים והמחקריים, סדנאות רבי שיח ופוסטרים. אני שמחה לציין שההיענות היתה רבה, והיה צורך משהתקבלו לשבץ את כולם לימי הכנס. כפי שתראו, הוגשו תקצירים המקיפים מגוון רחב של נושאים והיבטים של אובדן ואבל, וביניהם שיטות טיפול, עבודות מחקר ותיאורי מקרים.

בתום עבודה מאומצת שכללה קריאה, הערכה ושיבוץ למושב, אני מציינת בספוק שתוכנית הכנס היא עשירה ביותר ומעניינת. אני רוצה להודות לחברי הוועדה המדעית שלקחו חלק בהכנת התוכנית במהלך השנה, היו שותפים למלאכת ההערכה ושבוחי התקצירים וסייעו להביאה עד הלום.

ועתה לא נותר לי אלא לאחל לכולנו המשתתפים, כנס שבו לא רק נאזין ונשמע אלא ניצור שיח שיהדהד גם לאחר שהכנס ייגמר,

בכבוד רב,

ד"ר רות מלקינסון,

יו"ר הוועדה המדעית

שלום רב,

האובדן והמוות משנים את החיים, החיים כפי שהם לא יהיו לעולם דומים לחיים שקדמו לאובדן. אנשים שחוו את כאב האובדן מתמודדים בדרכים שונות, נעזרים באנשי מקצוע מתחומים שונים ולומדים לחיות מחדש בעולם אשר נדמה מוכר אך הוא זר ושונה.

בדיוק לשם כך נוצר הכנס, לאפשר לאנשי מקצוע ואנשים שחוו אובדן להתכנס לחוויה משותפת של למידה, התפתחות ויצירת הבנות חדשות על האופן בו החיים ממשיכים.

אנו מקוות שלצד הלמידה תהיה הנאה משותפת מחוייית המפגש, האנשים שתפגשו, ומאילת שאין כמוה מזמינה בחורף.

ד"ר אתי אבלין

ד"ר רונית שלו

בברכה,

ד"ר אתי אבלין

ד"ר רונית שלו

יו"ר הוועדה המארגנת

הרצאות מוזמנות

השבת השחורה של אוסטרליה:

ליווי ותמיכה באובדן ושכול בעקבות שריפה קטסטרופלית

מרצה: **כריסטופר הול Christopher Hall, MA**

בשבת, 7 לפברואר 2009, פרצה סדרה של שריפות-יער שהשתוללה לאורך ולרוחב מדינת ויקטוריה האוסטרלית. מאה שבעים ושלושה בני אדם נספו בשריפות-- המספר הגבוה ביותר של הרוגים בשריפה בהיסטוריה האוסטרלית, ונפצעו יותר מ-414 אנשים נוספים. המרכז האוסטרלי לאובדן ושכול התגייס כדי לסייע לממשלה ביצירת שירותי תמיכה ועזרה למשפחות השכולות.

במושב הזה תינתן לנו ההזדמנות לשמוע מפיו של כריס הול העומד בראש המרכז סקירה מאלפת של אירוע השריפה, תפקיד הארגון כגוף נתמך-ממשלה המספק שירותים מקצועיים בתחום השכול והאובדן, ועל הממשק של צוות הארגון עם גורמים ממשלתיים, גורמי חירום נוספים ועם המשפחות השכולות עצמן.

כמו כן ההרצאה תעסוק בפרטים הקשורים להתמודדות עם אסון כגון השיעור הגבוה של ריבוי קורבנות בני אותה המשפחה, מוות של ילדים והשפעתם של היבטים חוקיים ומשפטיים על תהליכי ההתערבות. ולבסוף, ייסקרו ההשפעות הקליניות של עבודה טיפולית עם הניצולים במהלך האירוע, ולקחים שנלמדו מהתערבויות מוצלחות ושגויות של הצוות.

הרצאה במליאה: 28/1/2013

כריסטופר הול

במשך 15 השנים האחרונות כריסטופר הול ממלא את תפקיד מנהל המרכז האוסטרלי לאבל ושכול, מרכז אשר הוקם בתמיכת הממשלה, המתמחה במתן שירותי אבל וממוקם במלבורן, ויקטוריה. כריסטופר הוא פסיכולוג אשר פיתח מומחיות בתחום של אבל ושכול במהלך עשרים השנים האחרונות.

כריסטופר אימן מומחים רבים ממקצועות הבריאות וההוראה בתיאוריה של שכול ובהתערבות עם אבל, באוסטרליה וגם בעולם כולו. יש לו עניין רב באבל של ילדים ומתבגרים, אבל טראומתי ואבל מסובך וכמו כן ההשפעה החברתית והארגונית של שכול ואובדן.

בשנת 1999 הוא נבחר לארגון הבינלאומי International Work Group on Death, Dying and Bereavement וכעת מכהן כיושב הראש של הארגון. הוא חבר בהנהלה של ההתאחדות האמריקאית עבור המחקר של המוות והייעוץ (Death Education and Counseling), כמו כן הוא חבר בפורום האנגלי של המחקר באבל ועמית של המוסד לניהול האוסטרלי.

כריסטופר הוא עמית/חבר של כבוד (Honorary Fellow) במחלקה לפסיכיאטריה באוניברסיטת מלבורן ומרצה בבית ספר לתואר שני בחוג לחינוך באוניברסיטת מלבורן. הוא העורך של כתב העת האוסטרלי (שהינו "Grief Matters" (peer-reviewed journal) והיה יושב הראש בארגון המדעי (the scientific and organizing committee chair) של האסיפה השמינית בנושא אבל ושכול של החברה בת זמננו, שנערכה במלבורן ביולי 2008. כריסטופר הוא חבר בועדת ה-Victorian Bushfire Psychosocial member of the

the Australian Child & Adolescent Trauma, Loss & Grief Recovery Advisory, Network and the Child and Adolescent Working Group National Mental Health (Disaster Response Taskforce). בשנת 2010 כריסטופר מונה למועצה המייעצת (Council) של ויקטוריה.

אובדן ותוצאותיו הרגשיות בעקבות טראומה המונית

מרצה: פרופ' יובל נריה Prof. Yuval Neria

בעוד שרוב המחקרים העוסקים בהשפעות הרגשיות של אובדן מתמקדים בשכול ובהפרעת דחק פוסט טראומטית (PTSD), מחקרים מעטים ניסו לתאר את מכלול ההשלכות הרגשיות והפיזיות של התמודדות עם אובדן, שהינן לא פעם מרובות וסבוכות.

פרופ' נריה יציג נתונים הלקוחים מתוך סדרה של מחקרים שנערכו בתקופה שלאחר פיגועי ה-9/11. הנתונים מעלים סברה כי ההשפעה של אבל בהקשר של טראומה המונית הינה מורכבת ובעלת רבדים רבים, ואינה מוגבלת לאבחנה יחידה, כגון 'אבל מורכב' ו/או הפרעת דחק פוסט טראומטית. למעשה, ניצולי טראומה המונית נוטים להציג מגוון של הפרעות שונות, שעשויות להתפתח בנתיבים נפרדים ולהתבטא בצורה שונה לאורך הזמן, גם כשזה נוגע להתאוששות וחוסן.

ממצאים אלו עולה שקיים צורך ביצירת אסטרטגיות טיפוליות מקיפות, גמישות, ובעלות מטרות מרובות בכדי להתייחס למורכבות התגובה האנושית לאובדן טראומטי. כמו כן, הערכות מתאימה צריכה להיות בעלת אופי ארוך טווח, במטרה להעריך את הסיכון המתמשך ואת תהליכי ההתאוששות והחוסן.

הרצאה במליאה: 29/1/2013

פרופ' יובל נריה

פרופ' יובל נריה הינו פרופסור לפסיכולוגיה קלינית באוניברסיטת קולומביה, במחלקות לפסיכיאטריה ואפידמיולוגיה ומנהל מחלקת הטראומה ו-PTSD במוסד הפסיכיאטרי בניו-יורק (NYSPI). המחקר של פרופ' נריה מתמקד בהשלכות של חשיפה לאירועים טראומטיים קיצוניים על בריאות נפשית בקרב אוכלוסיות בסיכון גבוה, כגון יוצאי מלחמה, ניצולי אסונות, ומטופלים הסובלים מהפרעות נפשיות חמורות (לדוגמא סכיזופרניה, דיכאון דו-קוטבי וכד'). פרופ' נריה עוסק גם בפיתוח ובדיקה של טיפולים חדשים ב-PTSD הנשענים על פיתוחים בחקר המח. כיום מעבדתו, באוניברסיטת קולומביה וב-NYSPI מתמקדת בזיהוי סמנים ביולוגיים מוחיים והתנהגותיים של PTSD. פרופ' נריה חיבר יותר מ-120 מאמרים ופרקים בספרים, ערך שלושה ספרי לימוד, ופרסם את הרומן המלחמתי "אש" (זמורה ביתן, 1986).

יהדות ובודהיזם והתמודדות עם אובדן ושכול: דו-שיח על השקפות עולם

מרצים: פרופ' יעקב רז והרב יובל שרלו

הרצאה במליאה: 29/1/2013

פרופ' יעקב רז Prof. Jacob Raz

מרצה בנושאים של בודהיזם, זן בודהיזם, ותרבות יפן, בחוג ללימודי מזרח אסיה באוניברסיטת תל אביב. הקים יחד עם הפסיכולוג נחי אלון את 'פסיכו-דהרמה', בית הספר לתורת הנפש הבודהיסטית, שבו הוא מקיים כבר שנה רביעית סדנה בנושא 'שנת חיי האחרונה', העוסקת באיכות החיים תוך ידיעת הבלתי-נמנעות של המוות.

פרופ' רז כתב ספרים ומאמרים רבים בנושאי בודהיזם ותרבות יפן. אבא של יוני, בחור מיוחד מאוד.

הרב יובל שרלו Rabbi Yuval Cherlow

הרב יובל שרלו (1957) הינו ראש ישיבת ההסדר בפתח תקווה. בוגר ישיבת הר עציון, מוסמך לרבנות על ידי הרבנות הראשית לישראל, רס"ן בדימוס. הרב שרלו הוא ממייסדי ומנהיגי עמותת רבני צהר. הרב שרלו מתמחה בנושאים אתניים שונים, וחבר בוועדות אתיות רמות דרג שונות, כגון ועדת הלסינקי העליונה לניסויים רפואיים וגנטיים בבני אדם, והוא חבר נשיאות מועצת העיתונות. כמו כן הוא מכהן כראש הדסק לאתיקה ודתות במרכז לאתיקה, משכנות שאננים, ירושלים.

הרב שרלו חיבר ספרים ומאמרים רבים בתחומי פרשנות המקרא, הלכה ומחשבת יהדות זמננו. הוא כותב גם מאמרים פובליציסטיים רבים. במקביל שותף הרב שרלו באתר אינטרנט בו רבנים עונים לשאלות מהציבור, ועשרות אלפים מתשובותיו פורסמו ברבים. הוא הופיע בכנסים בינלאומיים שונים שעסקו בביו-אתיקה ובעניינים הנוגעים לעם ישראל ולדתו.

הרב שרלו הינו אב לשבעה ילדים וסב לאחד עשר נכדים, נכון להיום.

בכנס, בפתיחת הדיון יוצגו בקצרה חלק מהעקרונות ההלכתיים המתבטאים באבלות ובתגובה לאסון, ולאחר מן תוצג השאלה איזו תפיסת עולם מבוטאת בעקרונות אלה, ומהו העיקרון הפסיכולוגי והתיאולוגי שמאחוריהם. הרצאתו של הרב שרלו נוגעת בכך שהכלי העיקרי דרכו מבטאת היהדות את עמדותיה הוא ההלכה. ההלכה היא השורה התחתונה והמעשית של פילוסופיות שלמות ומורכבות, וממנה ניתן ללמוד על מהותה של תפישת העולם היהודית.

במסגרת זו, יש ליהדות ניסוח מעשי של התמודדות עם מצבי אובדן: בראש ובראשונה כאשר מדובר במוות ואלו מבוטאות בהלכות אבלות ותגובות לאסון. הלכות אלה נוגעות לזמן ההתרחשות של האסון, לשעות שבין המוות ובין הקבורה, לשבעה, לשלושים היום ולשנת האבלות כולה. אולם ההלכה אינה רק רצף של מעשים, אלא היא גם ביטוי של תחומים נפשיים עמוקים, ומעצבת דרכי התמודדות ארוכות טווח. אף כשלא מדובר במוות אלא באסון אחר – היהדות מעצבת אורחות חיים לביטוי הכאב, האמונה, הצער והתקווה של מאורעות אלה. מדובר בפילוסופיה שלמה העוסקת במקומו של האדם בעולם, במערכת תפילות ותקוות, ובדברי נחמה וחיזוק בבוא האסון, ודרכי בנייה מחודשת של האישיות.

מפגש סיום במליאה 30.1.2013 - להביט קדימה עם תקווה

מרצים: ד"ר דנה אמיר ופרופ' מולי להד

מחומה בצורה לחלון פתוח: מלאכת האבל כמלאכת חיים

מרצה: ד"ר דנה אמיר

ההרצאה תעסוק באופנים השונים שבהם הנפש בוראת ונבראת בתוך תהליך האבל, ובמלאכת האבל כבתהליך שבו האדם יוצר מחדש את האובייקט האבוד דווקא בתוך תהליך הפרידה ממנו. עבודת-אבל היא עבודה של מתן סימנים. לא הסימנים האובייקטיביים הניתנים לשם זיהוי המת אחרי מותו, אלא הסימנים הסובייקטיביים, הפרטיים, שאנו נותנים בו על מנת לחלץ מתוך תכונותיו המשותפות את החד פעמי, את הבלתי חוזר, ולאחות אותו מחדש ככזה לתוך רקמת הזיכרון שלנו: לא מי היה - אלא מי היה עבורנו, מה באמת אבד לנו יחד איתו ומה התגלה לנו דווקא דרך אבדנו. ישנן אינספור דרכים שבהן האדם אוצר בתוכו את מה שאבד לו, והדרכים האלה מרכיבות מעין מעשה יצירה פרטי, כמוס, עלום מעין. מלאכת האבל, או אמנות האבל, היא מאבקה של הנפש להפוך - באמצעות מעשה היצירה הזו - את האלם לשפה, את החומה הבצורה של הכאב לחלון פתוח, את מלאכת שימור הזיכרון למלאכת חיים.

ד"ר דנה אמיר Dr. Dana Amir

ד"ר דנה אמיר היא פסיכולוגית-קלינית, פסיכואנליטיקאית, משוררת וסופרת, מרצה מן המניין בחוג ליעוץ והתפתחות האדם באוניברסיטת חיפה (ראש המגמה לביבליותרפיה) וכן מלמדת ומדריכה בתוכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית של החוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה. כלת הפרס הארצי לשירה מטעם קרן רון אדלר לשנת 1992, פרס בהט לספר עיון מקורי לשנת 2006, הפרס הבינלאומי ע"ש פרנסיס טסטין לשנת 2011 ופרס ראש הממשלה לסופרים עבריים לשנת 2012. בין ספריה: על הליריות של הנפש (מאגנס, 2008), תהום שפה (מאגנס 2012).

תקווה ופסימיות: כשקשרים ראשוניים מאוימים, לאמנות הכוח לנסוך תקווה

מרצה: פרופ' מולי להד

ההרצאה תעסוק באתגר של חיפוש תקווה כאשר אנו מתמודדים עם החיים צד בצד עם האובדן. אציע להתבונן בשני סיפורים עתיקי יומין. סיפור פנדורה והאופציה להישאר נאיבי וחסר מודעות ומה מהות התקווה בתחתית הכד מחד, ומאידך סיפור אכילת פרי עץ הדעת והגירוש מגן העדן-תוך בחינת השאלה על מהות העונש ומשמעותו לאנושיות שלנו. כל זאת אל מול קביעתו של ניטשה כי התקווה שנשארה בתיבת פנדורה איננה אלא התעללות מתמשכת של האלים בבני אדם. שאלת האובדן האישי תתייחס לנושאים של תקווה, פסימיות ואופטימיות והצורך האנושי הבסיסי להשתמש באמנות בהתמודדות עם אובדן, פחד, אי ודאות וייאוש.

פרופ' מולי להד Prof. Mooli Lahad

פרופ' מולי להד, פסיכולוג רפואי בכיר, ראש לימודי תוכנית ה-MA בדמהתרפיה במכללה האקדמית תל חי ופרופסור לפסיכולוגיה, מייסד ונשיא מרכז משאבים, קרית שמונה-תל חי, מחבר ועורך של למעלה מ-35 ספרים.
מולי איבד את אשתו הראשונה, ורד, לפני 11 שנים, ולפני שלוש שנים נהרג בנו עמרי בהיותו בן 23.

חיים נגד כל הסיכויים

מרצה: פסקל ברקוביץ

הרצאה במליאה: 28/1/2013 בערב

פסקל ברקוביץ' תביא בפנינו סיפור לא שגרתי על יכולת התמודדות של אדם עם מצבי משבר קיצוניים.

פסקל ברקוביץ' היא ספורטאית אולימפית, אלופת ישראל באופני-יד, סופרת מצליחה ומרצה המתמחה בהתמודדות עם אובדן והמצבים הקיצוניים של החיים. היא אם לשתי בנות.

כנס אובדן ושכול אילת 2013

רבי שיח – יום ג'

מס"ד	שם ההרצאה	שם המרצה	הצגה
1.	האם טיפול לאחר אובדן ושכול מוצדק – ואם כן, למי, מתי ואיך? ממצאים ומסקנות.	פרופ' שמשון רובין, ד"ר רות מלקינסון, פרופ' אליעזר ויצטום	רב- שיח
2.	ארגונים ולקוחות בשכול הישראלי- שיתוף, שותפות או מתן שירות?	אילן שריף, מלכה פרגר, רחל לניאדו, לרה צינמן	רב- שיח
3.	"שום אדם איננו איי" רב שיח טיפול מערכתי במשפחה בעקבות מצוקה	משפחת ס. אמיר זוהר, רותי אלדר, לרה צינמן, מלדה שלהב	רב- שיח
4.	אובדן ואבל כגש"ר מאח"ד לחיים עם הטראומה "קבוצת נשים בטבע" - עבודה טיפולית קבוצתית עם בנות הזוג של המתמודדים עם פוסט טראומה	אן-קרן נאמן קנטור, שירה ורדי, ושלוש משתתפות נוספות	רב- שיח
5.	המפגש בין שכול ואובדן למערך הקבורה בישראל	עינת לוין, הרב ד"ר שאול פרבר, עידית נחמן	רב- שיח ביום ד'

הרצאות -

יום שני 17:15-18:45

מושב 1- אובדן ואבל בקרב ילדים, יו"ר - גב' ענבר דוד

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
לאחות תפר שאין לו סוף אובדן אם בילדות : החיפוש אחר מילים וזיכרון	ד"ר מריאנה גייטיני	1
כשאין ממי להיפרד : עבודה טיפולית עם בוגרים שהתייתמו משני הוריהם בגיל ההתבגרות כתוצאה מפיגועי טרור	נעמי רגב, אסנת ששון	2
שליחים בעל כורחם : סוגיות בטיפול במשפחות המגדלות יתומים מאב ומאם כתוצאה מפיגועי טרור	דרורה הראל נעמי רגב	3
כשהגרוע מכל מתרחש : ילדים ששני הוריהם נהרגו בתאונה- דילמות, התערבויות ופרוגנוזה	ד"ר עדי גרנט ד"ר משה ורדי	4
אמא יש רק אחת	טליה פייציץ' איזון	5

מושב 2- אובדן במשפחה, יו"ר - ד"ר עמית פכלר

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
השפעת יתמות בבגרות על האישיות	ד"ר עידית גוטמן	1
אבא בלי אבא : היקשרות והתמודדות לאור אובדן אב	ד"ר עמית פכלר	2
אובדן בקרב ערבים מוסלמים ונוצרים : השפעת דת, תרבות והתקשרות לפי המודל הדו מסלולי לאובדן ושכול	יועד ג'ינאורדי	3
הבניית משמעות האובדן במסגרת המשפחתית לאחר התאבדות	אורי קרייס, פרופ' מיכל שמאי	4
אובדן הורה מבוגר : השיח הקבוצתי	ד"ר אילה אליהו	5

מושב 3- אחים ואחאים, יו"ר - גב' ליאורה ג'וסמן

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
"אחים בלב" קבוצת תמיכה לאחים שכולים	אורנה מגידס יפעת עזר כהן ענת קליין	1

אובדן וצמיחה בקרב אחאים שכולים בישראל	אורית כהן ד"ר מיכאל כץ	2
המסע מ"האח המת בתוכי" עובר דרך ההבנה של המילים "אחי מת"	ד"ר אתי אבלין תמר מויאל	3
אובדן עמום בקרב ילדי שבויים	ד"ר רונית שלו ד"ר סמדר בן אשר	4

מושב 4- מחקר בתחום השכול, יו"ר פרופ' קושניר

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
מה מסביר את הרצון לחיות של אנשים זקנים?	פרופסור שרה כרמל	1
עמדות סטודנטים לסיעוד כלפי טיפול בחולים סופניים צעירים וזקנים	חנה זידנברג, שרה כרמל, פנינה רומם ויעקוב בכנר	2
שלבים עיקריים המאפיינים את תחילת הפרידה מהכלב, וקשרים בין רכישת ואובדן משאבים כתוצאה ממות כלב לבין איכות החיים של הבעלים	ליליאנה ציביאן, מיכאל פריגר, פרופ' תלמה קושניר	3
עמדות וכוונות התנהגותיות של אחיות כלפי המתת חסד בפגים ובילודים פגועים קשה	סופי דומבה	4

יום שלישי 09:45-08:15

מושב 1- אלמנות ואלמנים, יו"ר ד"ר אפרי בר-נדב

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
מאובדן בן זוג ליצירת קשר זוגי חדש: מטרחה? אמצעי? מיתוס ומציאות.	ד"ר אפרי בר נדב	1
אלמנות ארוכת טווח – ניתוח תמטי של קבוצה מקוונת	אילה כץ	2
הסוד שבחוסן הנפשי – סיפורה של משתתפת בקבוצת אלמנות מערכת הביטחון – אמהות ליתומים מתבגרים	אתי אהרוני, ציפי פאוסט	3
"העוצמה שבפגיעות הכבלים שבחרת" בקבוצת אלמנות צה"ל דרוזיות	יונה דביר	4

5	חיה פאסיק	"בקול אחר": אלמנות לאום דתיות שנשאו בשנית חותרות תחת המיתוס הישראלי
---	-----------	--

מושב 2- אבל ואבדנים אחרים: אבל לא מוגדר, יו"ר – פרופ' נחמי באום

מספר סידורי	שם המעביר	שם ההרצאה
1	אירית נגבי	"אתה לא אבא" ייסורי נפש ואי הכרה בקרב אבות שילדיהם הוצאו בכוח החוק מהבית
2	פרופ' נחמי באום	כבר לא בהיריון, אבל עוד לא אמא: חווית האובדן של נשים שילדו פג בלידה מוקדמת
3	יואב אנקרי	לא הבנתי מה קורה: ילדים מתארים את חווית האובדן בפינוי
5	ערגה קפולניק	הבנת תהליך ההסתגלות לפרידה וגירושים על פי המודל הדו מסלולי להתמודדות עם אבל

מושב 3- אובדנים בגיל הזקנה, יו"ר – ד"ר ליאורה בר-טור

מספר סידורי	שם המעביר	שם ההרצאה
1	ד"ר ליאורה בר-טור ד"ר רות מלקינסון	הטיפול באדם זקן דמנטי – אבל ללא הכרה חברתית
2	פרופסור שרה כרמל	מה מסביר את הרצון לחיות של אנשים זקנים?
3	אתי הרשקוביץ שרון תומר	להזדקן עם השכול: שכול מזדקן! הגיל השלישי הורים החיים עם השכול

יום שלישי 15:15-16:45

מושב 1- אובדן וטראומה ב', יו"ר - פרופ' רונית ליכטנטריט

מספר סידורי	שם המעביר	שם ההרצאה
1	ד"ר מרק לוגסי	טראומטיזציה ראשונית ומשנית בקרב כבאים בישראל – גורמי פגיעות וחוסן

זיכרון הגוף: הגוף כאמצעי לשמירת הקשר עם המת	פרופ' רונית ליכטנרטיט	2
האובדן כקו גבול בעולם דיכוטומי	מיכל מחט שמיר	3
טקסים טראומטיזציה ואובדן מקום	ד"ר מרים ביליג ד"ר אודי לבל	4

מושב 2- שיטות טיפול, יו"ר – ד"ר אתי אבלין

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
"אבדה דרכי ביער האפל" המסע דרך מילים מחור שחור לגיבוש סיפר עם משמעות בהתמודדות עם אובדן	ד"ר אתי אבלין	1
הסינתרפיה והוידאותרפיה – הסרט כמסייע בתהליכי התמודדות באבדן ושכול	רחל גוטרמן	2
לאבד ולמצוא: הצגת כלים חדשניים לטיפול בילדים המתמודדים עם מצבי אובדן ומשבר	דיתי אברבאנל טל זכרין	3
עוצמתה של היצירה "בעבודת התקווה" ובהתמודדות עם אובדן ושכול	תמר חזות	4
קבוצות תמיכה לאלמנות בחברה רב תרבותית	דרורה הראל יפעת רודיטי	5

מושב 3- הורים, יו"ר – ד"ר רונית שלו

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
תהליך התמודדות זוגי עם אבדן ילד בתאונת דרכים בראי הגישה הנרטיבית	עדי ונטרוב-ברכה	1
"אני כבר לא כמו שאתם, אני משהו אחר... וכך לעולמים	ד"ר רונית שלו	2
"כתף לשנינו"- הורים שכולים מתנדבים למען הורים שכולים	טליה זוננשיין	3
תפיסתם העצמית של הורים אשר איבדו בן במלחמה: ניתוח נרטיבי במחקר אורך של עשר שנים	מור שחורי סטאל	4

מושב 4- קביעת מדיניות בסוגיות אובדן ואבל, יו"ר – גב' לידיה דרורי

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
הקשיים והצרכים של אחאים שכולים מתבגרים בשכול המתמשך במערכת החינוך מנקודת מבט של אנשי חינוך: מנכ"ל בתי ספר, מנהלי חטיבות, יועצים ומחנכים	אורה לפר-מינץ	1
"אבל שקוף" בקרב תלמידים בבית הספר	ד"ר סמדר בן-אשר פז ארבלי-ברוך	2
אובדן ושכול בעידן דיגיטלי ובימים מקוונים	ורד שביט	3
תורת טיפול העובד הסוציאלי במשפחות שכולות	לידיה דרורי-גוהר	4

יום רביעי 08:15-09:45

מושב 1- אובדן וטראומה א' – גב' טלי לבנון

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
"דברים שאבדו לי באש" – התערבות, הנחייה ולווי השב"ס לאחר אסון השרפה בכרמל	ד"ר אתי אבלין וד"ר רונית שלו	1
"הרגתי בן אדם" - חוויית האבדן של נהגים שגרמו למוות ברשלנות בתאונת דרכים	שקמה ניצן-בירן	2
מבנה השיח של שיחזור טראומה	ד"ר זמירה הייזנר	3
להיות הורים שבתם נרצחה על ידי בן זוגה: אבל, טראומה והתמודדות	ד"ר זהר סהר	4
ואחר הרעש אש, לא באש ה ואחר האש קול דממה דקה (מלכים א, יט, יב)	מירב אופנהיים תמי אילוז	5

מושב 2 – תיאורי מקרה, יו"ר – גב' עפרה אנצ'יו

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
מפגש עם דלתות נעולות הנפתחות בהדרגה- טיפול באם שכולה אשר בנה התאבד במסגרת שירותו הצבאי	תמר פז	1
"הכוח להמשיך מתוך האין"- אפיונים דומים ושונים בליווי וטיפול משפחות שכולות "רב בעייתיות" אשר בניחן נהרגו בפיגועי טרור	שרה מוליה	2

שימוש בכלים טיפוליים משולבים במסגרת טיפול באבל פתולוגי – הצגת מקרה	מלי סולן	3
דסי רבינוביץ ז"ל – התמודדות עם משברים מתוך שמחה ואמונה	ברוריה רבינוביץ	4

מושב 3 - טיפול קבוצתי, יו"ר- גב' חיה ישראל

שם ההרצאה	שם המעביר	מספר סידורי
נזכור את כולם: קבוצות יום הזיכרון להורים שכולים במשרד הביטחון אגף משפחות והנצחה	עידית ויסלר – מאמו עדי ברונשטיין -בנימיני	1
מימד הזמן והקשב בטיפול קבוצתי של אלמנות ויתומים, "עת לבכות ועת לשחוק, עת לספוד ועת לרקוד" (קהלת ג' 4)	ד"ר מיכל בת אור	2
של מי המנחים האלו, לעזאזל? שילוב ילדים בקבוצות התמיכה של ההורים	גלעד אהוד האמל עינת	3
קבוצת רכבת בצה"ל לפצועי מבצע "עופרת יצוקה"	מאיה שטיין	4

מושב 4 – רב שיח

רב- שיח	עינת לויך, הרב ד"ר שאול פרבר, עידית נחמן	המפגש בין שכול ואובדן למערך הקבורה בישראל	1.
---------	--	--	----

פוסטרים:

מס"ד	שם הפוסטר	שם המציג	הצגה
1	צוות כוננות עיריית הרצליה- מודל ייחודי	דוברי ג'ניפר גורן הילה	פוסטר
2	דתיות ובריאות נפשית במצבי אובדן : התפקיד המתווך של חוויית האבל	ריבי פריי, ד"ר אילנית חסון-אוחיון, ד"ר רבקה תובל-משיח	פוסטר
3	"עצם העזיבה היא נקודה, את העזיבה אין להשיב": על אובדן אם בילדות ורישמו בחיי הנפש	ד"ר מריאנה גייטיני	פוסטר
4	תכונות פסיכומטריות של גרסה עברית של שאלון בריאות ורווחה רוחנית (SHALOM)	נחום אלחי, שרה כרמל יעקב בכנר	פוסטר
5	הבחירה בשיטת מחקר איכותנית פרשנית למחקר מתחום השכול	מיכל מחט שמיר	פוסטר
6	זיכרון אימהות שכולות את הכאב של ילדן בהיותו חולה במחלת סרטן	ד"ר ענת פלס בורץ, פרופי תמר קרוליק, ד"ר רות מלקינסון	פוסטר
7	התמודדות סבים עם אובדן נכד	גליה שגב	פוסטר
8	מזכרת ממך : אבל ויצירתיות	תמנע שלו שרלו	פוסטר
9	The Impact of Oncologists' Grief on Oncologist Well Being: A Qualitative Study	Leeat Granek, PhD	פוסטר
10	שיקום הנרטיבים של האילמים : פסיכיאטריה, עדות ושואה לשים אחרי 9	ברוך גרינוולד	פוסטר
11	הקשר בין חשיפה למוות לבין מצוקה פסיכולוגית בקרב מתנדבים בארגון זק"א : התפקיד הממתן של תחושת הקוהרנטיות והרוחניות במקום העבודה	יפית לוי, גדי זרח	פוסטר
12	חידושים במדידת תגובות אובדן והשאלון הדו- מסלולי לאובדן ושכול	נעמה פזי-גל, אמיר גורן, ד"ר אפרי בר-נדב, ד"ר רות מלקינסון, פרופי שמשון רובין	פוסטר
13	שיקולים אתיים, קליניים ופרקטים בפיתוח אתר למדידת התגובות לאובדן לקהל הרחב.	אמיר גורן, נעמה פזי-גל, רותם מלינוביץ', פרופי שמשון רובין	פוסטר

ביום ג' בין 13:30 ל-15:00, מציגי הפוסטרים מתבקשים לעמוד ליד הפוסטרים כדי לענות על שאלות ולתת הסברים. באותו עת, ועדת הענקת פרס לפוסטר המצטיין בראשותה של פרופ' רבקה יהב, וביחד עם פרופ' רונית ליכנטריט, ד"ר רונית שלו, גב' עפרה אנצ'יו, ומר אילן שריף, יעברו בין הפוסטרים.

סדנאות:

מס"ד	שם ההרצאה	שם המרצה	הצגה
1	להיפרד בשלום להיפרד לשלום – סדנה לעיבוד הקשר עם הנפטר	שלומית קרן עזריאל	סדנא
2	דרכים נרטיביות להתמודדות עם אבל ושכול	אנדריאה לור	סדנא
3	שימוש בחימר לצורך עיבוד תהליכי פרידה ואובדן	תמר חזות	סדנא
4	סדנא לאנשי מקצוע בנושא אובדן ושכול	ד"ר אתי אבלין, רותי גת	סדנא
5	זהותנו מתרחבת עם זכרם – עבודה טיפולית ברוח נרטיבית עם שכול ואובדן	רחל פוגל, רזי שחר	סדנא
6	שילוב רוחניות בהתמודדות עם שכול	טל פסטרנק, ד"ר אריאל וורנר	סדנא
7	מפגש עם אובדן ושימוש בסרגל ההתמודדות	סילביה פורטיאנסקי	סדנא
8	טראנס מהבטן	דינה סנדרוב	סדנא

משרד הביטחון- אגף משפחות והנצחה

אגף משפחות והנצחה- משרד הביטחון

מדינת ישראל נטלה על עצמה מחויבות למתן טיפול מקצועי, רגיש, ייחודי ומופתי להנצחת חללי מערכות ישראל ולמתן סיוע רגשי וטיפול ברווחתם של בני המשפחות השכולות, אשר שילמו מחיר כבד מנשוא.

אגף משפחות והנצחה הינו גוף ממלכתי המבטא כבוד, הוקרה ומחויבות לחללי מערכות ישראל ובני משפחתם ומהווה את אחד מנדבכי העשייה והטיפול הרגישים של משרד הביטחון, מאז ראשית ימי המדינה.

במהלך השנים התפתחה התפיסה המקצועית לטיפול בשכולים, הן בתחומי הרווחה והן בתחומי הטיפול הרגשי. העובדים הסוציאליים עוסקים בטיפול בבני המשפחות השכולות בעת המשבר, בעיבוד האבל ובליווי מתמשך לאורך מעגלי החיים.

העובדים הסוציאליים באגף משפחות והנצחה פועלים מתוך תחושת שליחות, כדי לסייע לבני המשפחות השכולות לנסות לחזור לשגרת חייהם, לצד נטל הכאב.

מדיניות אגף משפחות והנצחה לאיתור צרכי בני המשפחות השכולות ומציאת מענים הולמים, יחד עם הניסיון והידע אשר נצבר ע"י העובדים הסוציאליים המטפלים בבני המשפחות השכולות וההשקעה בפיתוחם המקצועי, הביאו את העובדים הסוציאליים לרמת מקצועיות גבוהה שאין לה אח ורע, בטיפול בפרטים ובמשפחות שאיבדו את יקירם.

אנו גאים לחלוק את הידע המקצועי שהצטבר בקרב העובדים הסוציאליים המטפלים במשפחות השכולות באגף משפחות והנצחה, עם עמיתנו אנשי המקצוע בארץ ובעולם, העוסקים באובדן ושכול.

אריה מועלם

סמנכ"ל ור' אגף משפחות והנצחה

לידיה דרורי- גוהר

ר' היח' הארצית לשירותים סוציאליים

משרד הרווחה והשירותים החברתיים הלב פתוח לרווחה

היחידה לאובדן פתאומי ושכול במשרד הרווחה והשירותים החברתיים

מדי שנה נהרגים בישראל כאלף איש כתוצאה מתאונות דרכים, רצח והתאבדות. אירועים טרגיים אלה הינם בעלי אופי טראומטי והשפעתם על המשפחות היא ברבדים רבים ובהם: פגיעה ביחסים המשפחתיים, בבריאות, בתעסוקה, בלימודים, כניסה לתהליכים משפטיים מורכבים וקשיים רגשיים ניכרים.

התוכנית לסיוע במקרים של אובדן פתאומי ושכול במשרד הרווחה והשירותים החברתיים עוסקת בסיוע לבני משפחות שכולות אלה.

תוכנית הסיוע למשפחות שכולות כתוצאה מתאונות דרכים כוללת מערך "הודעות מרות" (בשיתוף פעולה בין משרד הרווחה, משטרת התנועה והרשויות המקומיות). כמו כן הוקמו מרכזים טיפוליים איזוריים באמצעות התחנות לטיפול משפחתי ומערך קבוצות תמיכה בשיתוף עמותת "יד הנקטפים".

בשנה האחרונה הוקם מערך דומה למשפחות שכולות כתוצאה מרצח, בשיתוף משרד המשפטים. הוקמו מרכזים טיפוליים איזוריים באמצעות עמותת "אלה" ובעתיד יופעל גם מערך הודעות מרות.

מערך סיוע למשפחות שכולות כתוצאה מהתאבדויות נבחן ומוכן להפעלה ונעשים מאמצים למצוא מימון מתאים.

אנחנו שואפים כי במסגרת השירותים החברתיים יוקמו בכל רחבי הארץ מרכזים איזוריים לטיפול במקרים של אובדן ושכול. אנשי המקצוע שם יתמכו במשפחות הן בשלבי המשבר הראשוני ויידעו לתת מענים גם בסיוע מקצועי בתהליך האבל, כשהם מתמחים בסיוע פרטני, זוגי, משפחתי וקבוצתי וכן בהתערבויות קהילתיות לנוכח אובדנים שונים.

אני רוצה לברך את באי הכנס. אין לי ספק שבמהלכו יתרחשו מפגשים מעניינים, החלפת דעות ורעיונות לגבי מיזמים חדשים.
אני מאחל לכולנו שנדע להפיק מהכנס את המירב.

אילן שריף- מפקח ארצי היחידה לאובדן פתאומי ושכול.

ניתן לפנות אלינו באמצעות:

אתר משרד הרווחה והשירותים החברתיים www.molsa.gov.il

במייל- ilans@molsa.gov.il ובטלפון 02-5085644

מרכז יד לבנים

ארגון להנצחת חללי מערכות ישראל וטיפול במשפחות (ע"ר)

אתר: yadlabanim.org.il

ארגון יד-לבנים הינו הארגון היציג והבלעדי להנצחת חללי מערכות ישראל ולהנחלת מורשתם, לטיפול במשפחות השכולות. הארגון נוסד בשנת 1949, עוד בימי מלחמת השחרור בעידודו של דוד בן גוריון, הוא כולל בתוכו הורים, אחים ואחיות שכולים וכולל את מגזרי: הדרוזים, הצ'רקסים והבדואים ומונה סהכ 64 סניפים ושלוחות.

ארגון יד לבנים, ארגונם של משפחות הנופלים חללי צה"ל ומערכות הביטחון משמש כתובת ובית לכל בני משפחת הנופלים, שאיבדו את יקיריהם. הארגון פועל להנצחת זכרם של הבנים ולחקיקתו בזיכרון הלאומי. הנחלת מורשת הבנים וחינוך הדורות הבאים ברוח זו מהווים נדבך מרכזי בפעילות הארגון. ארגון יד לבנים פועל לרווחת משפחות הנופלים ולייצוגן בפני גורמי הממשל. הארגון מייצע ומסייע למשפחות שהשכול פגע בהן מרגע התרחשות האסון ובהמשך, לאורך כל חייהן. הארגון יקים ויפעיל בתי יד לבנים שיהוו גלעד חי לזכר הבנים ויסייעו להנצחת מורשתם. למימוש יעדיו פועל הארגון בשיתוף צה"ל, משרד הביטחון וגורמים ציבוריים אחרים. פעילות הארגון מתבצעת ברגישות, בענווה ובאנושיות, תוך כבוד הדדי והערכה לזכר הנופלים.

המוסד העליון של הארגון הינו המועצה אשר מתכנסת כאסיפה כללית אחת לשנה כאשר אחת לארבע שנים מתכנס גוף המורכב מנציגי הסניפים לכנס חגיגי והמכונה ועידה ארצית. במהלך השנה מוענקות סמכויות המועצה להנהלת הארגון אשר מפעילה וועדות קבועות במרכז הארגון. כמו כן פועלות וועדות אד-הוק המתמנות ע"י יו"ר הארגון לנושאים מיוחדים.

יד-לבנים מקיים קשרים אמיצים עם היחידה להנצחת החייל ואגף המשפחות במשרד הביטחון. חברי הארגון משמשים כנציגים בהתנדבות במועצה הציבורית להנצחת החייל שהוא הגוף המייצע לשר הביטחון. נציגי יד-לבנים פעילים בהתנדבות בוועדות השונות של הארגון. הארגון יוזם ומעודד, מחקרי לימוד בנושאים שיש בהם עניין למשפחות השכולות, בתיקוני החוק וכן בבדיקתן מחדש של תקנות ונהלים, הנוגעים למשפחות השכולות.

בתי יד-לבנים הפזורים ברחבי הארץ, הם בעלי ערך מכריע בחיי הנפש של המשפחות השכולות בהיותם בתי תרבות ואתרי הנצחה מקומי, של הנופלים - בני המקום. מרכז הארגון יוזם ומקיים ימי עיון, דיונים וסמינרים שתכליתם להנחות את ראשי הסניפים ופעילהם לפעול בהתנדבות ברחבי הארץ, לחתור לשותפות מלאה בעיצוב אופי הפעילות בבתי יד-לבנים להגדלת נפח הפעילות החברתית והקהילתית בבתים אלו.

נושא חשוב שהארגון מקדם בחודשים האחרונים הינו מיזם משותף לארגון יחד עם משהבט, הקמת בית מורשת לאומי לנופלים, בית שיהווה מרכז מורשת שירכו תחתיו את כל הידע והמידע אודות הנופלים, שיאגד תחתיו ספריה וסרטים, סיפורי מלחמות, מרכז למבקרים לתלמידים לחיילים, בית שינחיל וישמר את מורשת הנופלים, ישמש כמרכז מידע חיוני, יהיה נגיש לכלל האוכלוסיות ויכלול גם מרכז למידה.

לסיום אנו מברכים על קיומו של כנס בנושא אובדן ושכול וחוסן חברתי, המבחן שלנו כאומה ובטח כחברה המרכיבים אותה, פרטים רבים עם גוונים ייחודיים קשורה בחוסן החברתי שלנו. החוסן שלנו כפרט וכאומה לעמוד מול אתגרים ומבחנים. השכול הוא מבחן מרכזי ומשמעותי. אנחנו בארגון יד לבנים עושים הכל בכדי שהמשפחות השכולות יגלו את החוסן שגילו בנינו בטרם נופלם. אנחנו ממשיכים לשאת את הדגל בראש המחנה. המשפחות מגלות חוסן ונחישות ראויה לציון במשברים איתם אנו מתמודדים ועם המצב הביטחוני הגובה מחיר יקר בשגרה.

המשפחות השכולות הן הסמן הימני בחברה הישראלית. הן צריכות לשמש דוגמה ומופת כמו הבנים שנפלו על "ובמותם ציוו לנו את החיים..". אנו רואים במשפחות מודל, דוגמה לחיקוי וביטוי ליכולת העמידה למרות הכאב הרב עימו מתמודדות. כשמדברים על מדד החוסן החברתי, או הלאומי רצוי היה להביט על המשפחות השכולות.

רחל לניאדו

אלי בן שם

מנכ"ל ארגון יד לבנים

יו"ר ארגון יד לבנים

עמותת "יד הנקטפים" (ע"ר)

עמותת "יד הנקטפים" הינה עמותה של הורים ומשפחות שכולות שאיבדו את יקירם בתאונת דרכים. בעקבות האסון מוצאים עצמם בני המשפחה, ובעיקר ההורים, שרויים במשבר נפשי שאליו נלווים קשיי תפקוד יומיומיים, בעוד שהחברה, בני המשפחה הנותרים ואילוצי החיים, מציגים בפני המשפחה השכולה דרישות וצפיות לחזרה מהירה לתפקוד נורמאלי.

על רקע מציאות קשה זו קמה ופועלת עמותת "יד הנקטפים" (הוקמה בשנת 1987), שיעקר פעילותה – מתן הכוון ראשוני, סיוע ותמיכה שיקומית/נפשית במסגרת של קבוצות תמיכה לאוכלוסייה זו. פעילות זו מיועדת לחיזוקן של משפחות אלה בהתמודדותן עם האובדן על כל היבטיו.

העמותה פועלת בחסות **מרכז הסיוע לנפגעי תאונות דרכים**, משרד הרווחה ומפעילה עו"ס במרכז ובצפון וכן קבוצות תמיכה לבני המשפחה ברחבי הארץ.

מטרות העמותה:

- א. הקמה והפעלת קבוצות תמיכה למשפחות שכולות.
- ב. ליווי משפחות.
- ג. "מיסוד וחקיקה" בכל הקשור לנפגעי תאונות דרכים.
- ד. השתתפות בפעילות למניעת תאונות דרכים הן במסגרת פורום פעולה עמותות וגופים למניעת תאונות דרכים.
- ה. הפעלת אתר עמותה למידע וקשר למשפחות השכולות
- ו. הנצחה – במסגרת אתר העמותה.

קבוצות תמיכה

מטרת הקבוצה היא ללמוד ביחד איך לחיות בצל האסון. קבוצת התמיכה כוללת כ-15 משתתפים – כולם בני משפחות שכולות, מדרגה ראשונה של הנספה. הקבוצה מתכנסת אחת לשבועיים במשך כשנתיים והיא מונחית ע"י בעלי מקצוע מהתחום הטיפולי שהתמחו בהתמודדות עם נושא השכול.

במסגרת פעילותה של הקבוצה, שבים הכוחות ומאפשרים את שיקומה של המשפחה וחזרתה לתפקוד ולפעילות תקינים וסבירים, ככל האפשר, במעגלי המשפחה, החברה, הלימודים והעבודה. הורים ובני משפחה שהשתתפו בקבוצות תמיכה הרגישו שהשתתפות זו סייעה ונתנה להם כוח להמשיך ולחיות. למדו כיצד לחיות עם אסון כה כבד. חשו שיש להם מקום לדבר בחופשיות ובכנות ומצאו דרכים לפתור שרשרת של קשיים שמתעוררים בעקבות האסון.

ליווי משפחות

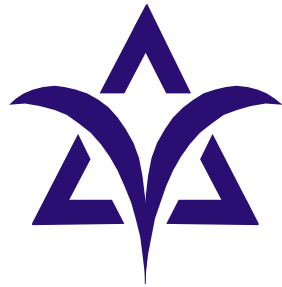
כחלק מהפעילות המשותפת לליווי משפחות שכול כתוצאה מתאונות דרכים מעסיקה העמותה עובדות סוציאליות לליווי המשפחות כבר עם קרות האסון.

מיסוד וחקיקה

העמותה פעלה נמרצות, היתה מיוזמי החוק והינה שותפה פעילה בחוק מרכז הסיוע. החוק שנחקק בשנת 2002 מקצה משאבים ליחידת נפגעים משטרתית, מיסוד ההודעה למשפחות, שיתוף מערכות הרווחה העירוניות ומכיר בפעילות העמותה בהפעלת קבוצות התמיכה.

אתר אינטרנט

העמותה מפעילה אתר פעיל למידע התקשרות והנצחה. www.yad-haniktafim.com

הלב פתוח לרווחה
משרד הרווחה והשירותים החברתיים

עמותת 'אלה' מפעילה עבור משרד הרווחה מרכזי סיוע למשפחות נפגעות עבירת המתה

המרכזים מעניקים סיוע מקצועי לבני משפחה (הורים, ילדים, אחים ובני זוג) המתמודדים עם מוות של אדם קרוב כתוצאה של מעשה המתה או רצח. המרכזים מנוהלים על ידי עמותת 'אלה', ביזמה, במימון ובפיקוח של משרד הרווחה. פעילות ארגון משפחות נרצחים ונרצחות היוותה תרומה משמעותית להקמת המרכזים.

עזרה למשפחה - לשם מה?

אבדן בן משפחה בנסיבות פתאומיות ואלימות נחוה לא אחת כאירוע טראומטי, המלווה בתחושה של הלם עמוק וקריסה של העולם המוכר והבטוח. הסיוע הניתן מסגרת המרכזים נועד לתמוך במשפחה בהתמודדות עם מציאות חדשה זו.

מה העזרה המוצעת במסגרת המרכזים?

במסגרת המרכזים מתאימים תוכנית סיוע לכל משפחה תוך בחינת הקשיים, הכוחות והצרכים הייחודיים. התוכנית כוללת:

סיוע משפטי - במסגרת המרכזים המשפחות זכאים לקבל ליווי וסיוע משפטי הן בהליך הפלילי והן בהליכים אזרחיים דרך הסיוע המשפטי של משרד המשפטים.

סיוע טיפולי - התערבות טיפולית במטרה לתמוך בבני המשפחה במשור הרגשי. הסיוע יינתן ע"י אנשי מקצוע מומחים בתחום ההתמודדות עם אובדן ושכול.

קבוצות תמיכה - ישנה חשיבות רבה בתמיכה הדדית כשמתמודדים עם המציאות הכואבת. במרכזים ניתן יהיה להצטרף לקבוצות שתופעלנה ע"י מנחים מקצועיים בתחום.

ירושלים	באר שבע	תל אביב	נצרת	חיפה
ורד הירשפלד	איריס טוביה	מלדה שלהב	פאידה עבדאללה	קרולה דרגן
מנהלת המרכז	מנהלת המרכז	מנהלת המרכז	מנהלת המרכז	מנהלת המרכז
052-2604350	054-9419902	052-5636110	052-5976444	050-3733618
02-5636119	08-6523176	03-7586393	04-6706781	04-8429063

יעלה כהן - מנכ"ל משותף עמותת אלה

052-5492529 או 03-6910921

אוניברסיטת חיפה – לשכת הנשיא

שלום רב,

ברצוני לברך אתכם לרגל התכנסותכם לכנס בנושא אובדן שכול וחוסן נפשי בחברה הישראלית. למרות העובדה שרק השנה נכנסתי לתפקיד כנשיא האוניברסיטה, הספקתי להכיר ולהעריך את המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי ואת פעילותו הענפה של העומד בראשו, פרופ' שמשון רובין. פעילות המרכז משקפת את המחויבות החברתית ואת ההצטיינות האקדמית של האוניברסיטה שלנו. התמודדות עם מוות של אדם קרוב היא חוויה המשותפת לכל בני האנוש, והתמקדות המרכז לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי בנושא אנושי ואוניברסאלי מצד אחד, ועדיין נושא שכל כך מחובר לחוויה הישראלית מהצד השני, ראויה לברכה והערכה. תיאוריה לצד פרקטיקה, הבנה שמביאה לעשייה, הם מתרומתם של האוניברסיטה שלנו כולה, ומרכז זה בפרט.

הפעילות האקדמית והמחקרית המרשימה של המרכז לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי מבטאת את ייעודה המרכזי של אוניברסיטה חיפה: מצוינות אקדמית ומחקרית ללא פשרות, תוך שאיפה בלתי פוסקת לפרוץ את גבולות הידע הקיים ולהוסיף עוד ועוד נדבכים חדשים של ידע מבוסס מחקר. זוהי חובתנו הראשונה במעלה, להיות מוסד אקדמי מצטיין, ופרופ' רובין, שפיתח את המודל הדו מסלולי לשכול, מודל התמודדות שמקובל בכל העולם, הוא דוגמא לכך שאנו ממלאים ייעוד זה.

אולם לנו באוניברסיטת חיפה ייעודים נוספים, ואחד החשוב שבהם הוא הייעוד החברתי. ההרכב האנושי של אוניברסיטת חיפה הוא הרכב ייחודי, שלא קיים באף מוסד אקדמי אחר. אוניברסיטת חיפה היא תמונת ראי של החברה הישראלית: יהודים וערבים, ותיקים ועולים חדשים, חילונים ודתיים בני כל העדות והדתות, קציני צבא בכירים לצד אזרחים. וככזו תפקידנו הוא ליצור את מרקם החיים המשותף לחלקי הפסיפס המרתק הזה. כדור שישי לעולים שהגיעו לבנות את ביתם בישראל, וכמי שרוצה שנהייה פה עוד 60 דורות לפחות, ברור לי שיצירת מרקם משותף היא משימה חיונית להמשך קיומנו כאן.

אני מזמין כל אחד ואחת מכם לבוא ולבקר בקמפוס היפיפה שלנו ולהתרשם מהעשייה האקדמית והחברתית הבלתי פוסקת. אני מאחל לכם כנס פורה ומאיר עיניים, כנס של מצוינות אקדמית ותרומה חברתית.

בברכה,

עמוס שפירא

נשיא אוניברסיטת חיפה

המרכז ללימודים אקדמיים הינו מוסד המוביל שילוב של השכלה אקדמית עדכנית עם גישה פרקטית ויישומית, ומקנה לבוגריו יכולת התמודדות בהצלחה עם אתגרי עולם המעשה.

במרכז ללימודים אקדמיים פועלות התוכניות הבאות: BA בחינוך חברה וקהילה MA בחינוך בהתמחויות-מינהל מערכות חינוך, חינוך מיוחד, חינוך לגיל הרך, תקשוב, חברה וקהילה, חינוך סביבתי, MA ביעוץ חינוכי, BA בפסיכולוגיה, BA במינהל עסקים בהתמחויות- שיווק, מ. אנוש, מימון ובנקאות, מערכות מידע, חשבונאות, MBA במינהל עסקים בהתמחויות- שיווק, מ. אנוש, מימון ובנקאות BA במינהל מערכות בריאות

סגל המרצים המלמדים בתוכניות השונות, משלב בעלי ידע אקדמי מוכח וניסיון מעשי. בראש המרכז ללימודים אקדמיים עומד סגל פרופ' המשלבים ניסיון אקדמי ופעילות שדה עשירה: נשיא- פרופ' בולק גולדמן, דיקן ביה"ס "סרנט" לניהול- פרופ' אברהם (רמי) פרידמן, דיקן ביה"ס לחינוך- פרופ' דוד חן, דיקן ביה"ס לפסיכולוגיה- פרופ' עמירם רביב, דיקן ביה"ס למקצועות הבריאות- פרופ' מרדכי שני. לצדם של אלו עובדים במרכז, במשרה אקדמית מלאה, למעלה ממאה אנשי סגל אקדמי.

המרכז שם דגש על הוראה איכותית המשלבת תכנים חדשניים, ידע מעשי וניסיון מהשדה, תוך שימוש בטכנולוגיות ובכלים המתקדמים ביותר.

כל סטודנט הלומד במרכז ללימודים אקדמיים זוכה לשירות איכותי וקשוב המדגים הלכה למעשה את דרך ההתנהלות הרצויה בכל ארגון עסקי וציבורי, ולתמיכה במסלול פיתוחו האישי והמקצועי במהלך הלימודים ואחריהם.

המרכז דוגל בהנגשת ההשכלה הגבוהה לכל אדם בישראל, מקדם מעורבות ואחריות חברתית, ומקצה משאבים לתמיכה בפעילות הסטודנטים והסגל למען הקהילה ולקידום כל מגזריה. לצד השתלבותם של סטודנטים "נורמטיביים", העומדים בתנאי קבלה לכל מוסד אקדמי ומגיעים עם יכולות לימודיות גבוהות וניסיון מוצלח ומוכח בלימודים תיכוניים, מאפשר המרכז, למי שעומד ברמה הנדרשת להתחיל לימודים אקדמיים, לעשות את הצעד הראשון ולשבור את החשש מהשתלבות בלימודים אקדמיים, חשש הקיים בקרב אוכלוסיות רבות בארץ אשר חוות אי הצלחה מתמשכת ותחושת קיפוח במערכת החינוך. בתפישתו וגישתו מנגיש המרכז את ההשכלה הגבוהה לסטודנטים עולים חדשים, סטודנטים מהמגזר הערבי והבדווי וסטודנטים מהפריפריה הפיזית והפריפריה החברתית במדינת ישראל. המרכז הקציב סכום מכובד, מתקציבו הפנימי, למלגות הניתנות לסטודנטים, המבקשים לממש את יכולתם, רואים בלימודים אקדמיים את הדרך להתקדם בריבוד החברתי, וכל שחסר להם הם האמצעים הכלכליים, כדי לנסות ולממש את שאיפותיהם.

כיום לומדים במרכז ללימודים אקדמיים כ- 5,600, ועד היום סיימו את לימודיהם למעלה מ 3,000 בוגרים ומוסמכים.

הארגונים השותפים בפורום אובדן ושכול

ביחד עם המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי:

המרכז הבינלאומי לחקר אובדן,
שכול וחוסן נפשי
International Center for the study of Loss,
Bereavement and Human Resilience

המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי - אוניברסיטת חיפה

נציג: פרופ' שמשון רובין, ראש המרכז; ד"ר רותי מלקינסון,
אחראית על ההכשרות במרכז; ד"ר רונית שלו; ד"ר אתי אבלין;
גבי נעמה פזי גל; מר אמיר גורן

המרכז הבינלאומי לחקר אובדן, שכול וחוסן נפשי באוניברסיטת חיפה שם לו למטרה לקדם את הבנת ההשפעות וההשלכות של אובדן ומוות על היחיד, המשפחה והחברה כולה. המרכז עוסק בהוראה, מחקר, יעוץ לקובעי מדיניות, הכשרה בתחום, וריכוז ושיתוף מידע.

מייל לפניות: Ovdan.merczaz@gmail.com, אתר האינטרנט: <http://clbhr.haifa.ac.il/>

משרד הביטחון-

נציגות: גבי עפרה אנצ'יו, מפקחת ארצית, היחידה הארצית לשירותים סוציאליים,
אגף משפחות והנצחה במשרד הביטחון; גבי ליאורה גיוסמן, עובדת סוציאלית
במחוז משפחות מרכז, אגף משפחות והנצחה במשרד הביטחון

אגף משפחות והנצחה במשרד הביטחון הינו גוף ממלכתי המבטא כבוד, הוקרה ומחויבות לנופלים במערכות ישראל ולבני משפחתם.

העובדים הסוציאליים עוסקים בטיפול בבני המשפחות השכולות בעת משבר, בעיבוד האבל ובליווי מתמשך לאורך מעגלי החיים. השירות ניתן במקצועיות ורגישות ומושתת על ידע וניסיון רב שנים בטיפול בשכול.

טלפון: 03-7380248, כתובת אתר אגף משפחות והנצחה: www.mhn.mod.gov.il

ארגון יד לבנים-

נציגות: גבי רחל לניאדו, מנכ"ל; פרידה שניידרמן, יו"ר ועדת אחים

ארגון יד-לבנים הינו הארגון היציג והבלעדי להנצחת חללי מערכות ישראל ולהנחלת מורשתם, לטיפול במשפחות השכולות. הארגון להנצחת זכרם של הבנים ולחקיקתו בזיכרון הלאומי.

הנחלת מורשת הבנים וחינוך הדורות הבאים ברוח זו יהוו נדבך מרכזי בפעילות הארגון.

ארגון יד לבנים יפעל לרווחת משפחות הנופלים ולייצוגן בפני גורמי הממשל, ייעץ ויסייע להן

מרגע התרחשות האסון ובהמשך, לאורך כל חייהן.

הארגון יקים ויפעיל בתי יד לבנים שיהיו גלעד חי לזכר הבנים ויסייעו להנצחת מורשתם.

אתר אינטרנט: www.yadlabanim.org.il, טלפון: 03-5629351 מייל: yadlabanim@bezeqint.net

משרד הבריאות-

נציגות: גבי מלכה פרגר, מנהלת השירות הארצי לעבודה סוציאלית;
גבי חיה ישראל, מנהלת המחלקה לעבודה סוציאלית בבריאות הנפש

משרד הבריאות עוסק בנושא אובדן, שכול וחוסן נפשי במסגרות השונות במערכת הבריאות: בבתי"ח כלליים, בבתי"ח גריאטריים, מרכזים לבריאות הנפש, ומרפאות בקהילה. הצוותים המטפלים פוגשים את האובדן והשכול בכל הארגונים במערכת הבריאות. על מנת לסייע להם בהתמודדותם, אנו משקיעים משאבים להכשרת הצוותים ולקידום פעילותם בנושא אובדן, שכול וחוסן נפשי, בימי רגיעה ובמצבי חירום.

מידע ניתן למצוא באתר האינטרנט: <http://www.health.gov.il>

המוסד לביטוח לאומי

נציגה: גבי ענבר דוד, רכזת שיקום ארצית באגף השיקום

אגף השיקום במוסד לביטוח לאומי מטפל מתוקף חוק באוכלוסיות שחוו אבדן ומשבר - התמודדות עם נכות או שכול. במסגרת זו, אגף השיקום מסייע בשיקום מקצועי ובהשתלבות בעולם העבודה וכן במתן תמיכה וליווי מקצועי לאורך כל החיים לאוכלוסיית נפגעי איבה.

לפגישת ייעוץ עם עובד שיקום - 02-6463488. ניתן למצוא מידע באתר המוסד לביטוח לאומי: www.btl.gov.il

היחידה לאובדן פתאומי ושכול במשרד הרווחה והשירותים החברתיים-

נציג: מר אילן שריף, מפקח ארצי של היחידה

היחידה לאובדן פתאומי ושכול במשרד הרווחה והשירותים החברתיים מפתחת ומגישה סיוע למשפחות שכולות כתוצאה מתאונות דרכים, רצח והתאבדות. באמצעות שיתופי פעולה עם גופים משיקים הוקמו מרכזי סיוע, קבוצות תמיכה ומנגנונים מתאימים לסיוע.

מידע ניתן למצוא באתר משרד הרווחה והשירותים החברתיים www.molsa.gov.il

בטלפון 02-5085644, דוא"ל לפניה ilans@molsa.gov.il

עמותת יד הנקטפים

נציג: חיים שפירא, מנכ"ל

עמותת "יד הנקטפים" הינה עמותתה של הורים ומשפחות שכולות שאיבדו את יקירם בתאונת דרכים.

עיקר פעילות העמותה סיוע ותמיכה שיקומית/נפשית למשפחות השכולות, במסגרת של קבוצות תמיכה, הפעלת עו"ס לקשר עם המשפחות, ערבי העצמה.

טלפון: 03-9416187 דוא"ל yad@yad-haniktafim.com אתר www.yad-haniktafim.com

Israel Trauma Coalition for Response and Preparedness

הקואליציה הישראלית לטראומה-

נציגה: גב' טלי לבנון, מנכ"ל

הקואליציה הישראלית לטראומה: מניעה והתמודדות (ע"ר) הינה שותפת של עמותות ויחידים העוסקים בתחום פיתוח החוסן, טיפול בפסיכו טראומה באובדן והיערכות לחירום. הקואליציה הוקמה ב 2001 מיסודה

של פדרציית ניו יורק UJA ומהווה גוף לתועלת הציבור. תחת ארגוני הקואליציה מאות אנשי מקצוע מנוסים ואלפי מתנדבים בפריסה ארצית רחבה, כולם מגויסים לתת את המענה המקצועי הראוי לצרכים העולים מן השטח, חיזוק החוסן החברתי בישראל על ידי יצירת רצף טיפולי בתחום הפסיכוטראומה והכנת האוכלוסייה למצבי חירום.

טלפון: 02-6722618/9 פקס: 02-6722796, אתר אינטרנט: www.israeltraumacoalition.org

ארגון אלמנות ויתומי צה"ל

נציגה: גב' נאוה שוהם סולן, יו"ר

ארגון אלמנות ויתומי צה"ל הינו ארגון יציג עפ"י חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום). הארגון פועל לקידום אינטרסים וזכויות של אלמנות ויתומי צה"ל, קיום פעילויות תמיכה ופעילויות חברתיות ברחבי הארץ.

טלפון: 03-6918403, אתר האינטרנט: www.idfwo.org

מרכז אלה

נציגים: יעלה כהן, מנכ"ל משותף (ניהול מקצועי); בני לייזר, מנכ"ל משותף (ניהול פיננסי וארגוני)

אלה הינה עמותה שהוקמה בשנת 1979 על מנת לספק עזרה פסיכו-סוציאלית. הצוות המקצועי של אלה כולל 35 עובדים מתחומי הטיפול

השונים. לאלה התמחויות רבות כגון: טיפול בניצולי שואה ובני

משפחותיהם, טיפול בעולים חדשים, טיפול במשברי החיים, טיפול בפוסט-טראומה, חרדות ודיכאון, דימוי עצמי והעצמה אישית, נטייה וזהות מינית, קשיים בין-אישיים וזוגיות, שחיקה ועוד. החל מיולי 2012 מפעילה אלה חמישה מרכזי סיוע ברחבי הארץ לטיפול בבני משפחות נפגעי עבירות המתה.

טלפון 03-6910921, מייל elah@elah.or.il, אתר אינטרנט www.elah.org.il

המרכז הקליני הבין-תחומי-

נציגה: פרופ' רבקה יחב, ראש המרכז

במרכז הקליני הבין-תחומי פועלים המכונים להפרעות בתקשורת, שפה ודיבור, המכון האודיולוגי והניירופיזיולוגי לאבחון ושיקום השמיעה, המכון לריפוי בעיסוק, המכון לשימושי מחשב וטכנולוגיה ע"ש קרטן והמכון ליעוץ ולטיפול רגשי. במסגרת המכון ליעוץ ולטיפול רגשי מתקיימים טיפולים פרטניים, משפחתיים וקבוצתיים לילדים, מתבגרים ומבוגרים בנושאים שונים בכללם לאבל ושכול וכן קבוצה ייעודית לאובדן בן/בת זוג.

אתר האינטרנט: www.icc.haifa.ac.il

מדור הדרכה- מנהל נפגעים וקציני ערים

נציגה: רס"ן שרון גל, רמ"ד הדרכה

מנהל הנפגעים וקציני הערים מהווה סמכות מקצועית, מתווה ומטמיע את מדיניות הטיפול בנפגעים בחירום ובשגרה. אחראי על הודעות נפגעים, על תהליכי חקירה לאיתור נעדרים ומקיים קשר עם הנפגעים ובני משפחותיהם. כל זאת על מנת לממש מחויבות צה"ל לנפגע, למשפחתו ולחברה הישראלית.

טלפון של מחלקת נפגעים: 03-6755849

January 1, 2013

Shalom,

My colleagues in Israel and I are very happy to welcome you to our Hebrew language conference devoted to Loss, Bereavement and Human Resilience in Israeli society. This conference is the product of the University of Haifa's International Center for Loss, Bereavement and Human Resilience's focus on broadening Israeli society's understanding of loss and bereavement. The conference committees include leaders in this field from the academic and clinical arenas, key personnel in government and non-governmental agencies, and persons representing lay and professional leadership. In addition to the our own center's involvement, the Ministry of Social Welfare, the Ministry of Defense's Bereaved Families and Memorialization division, the Israel Defense Forces, the Health Ministry, the National Insurance Institute of Israel, Elah Center, Yad Haniktafim, Or Yehuda College, Yad Lebanim Organization, the Israel Trauma Coalition, the Organization for IDF Widows and Orphans, Amcha, and the University of Haifa's Multi-disciplinary Clinical Center have been conference partners. This conference is one of the fruits of a unique partnership devoted to furthering the appreciation of the challenges and opportunities faced by bereaved individuals, communities, and Israel's multiethnic multicultural society.

The conference is designed to benefit two groups of people. Clinicians involved in service delivery, academics and researchers, healthcare personnel and policy makers, will find much of interest. In addition, persons with an interest in the field, including those who have experienced bereavement, will find much of value here as well.

To conclude on a personal note, the International Center for the Study of Loss meets an important need. Despite decades of active involvement in furthering the theoretical, applied, clinical and research aspects of the field of loss and bereavement, the establishment of the center as the first (and currently only) Israeli center devoted to bereavement and human resilience per se is a very new development. All losses are painful, and yet, we cope, manage and grow. It is our ability to maintain respect for the bereaved alongside the memory and love of those who no longer walk the earth with us, that allows us to go on with the work of living. Your support will help us continue to minimize suffering and maximize respect for those affected by loss.

With best wishes,

Professor Simon Shimshon Rubin-Conference Chairman and Director of the Center

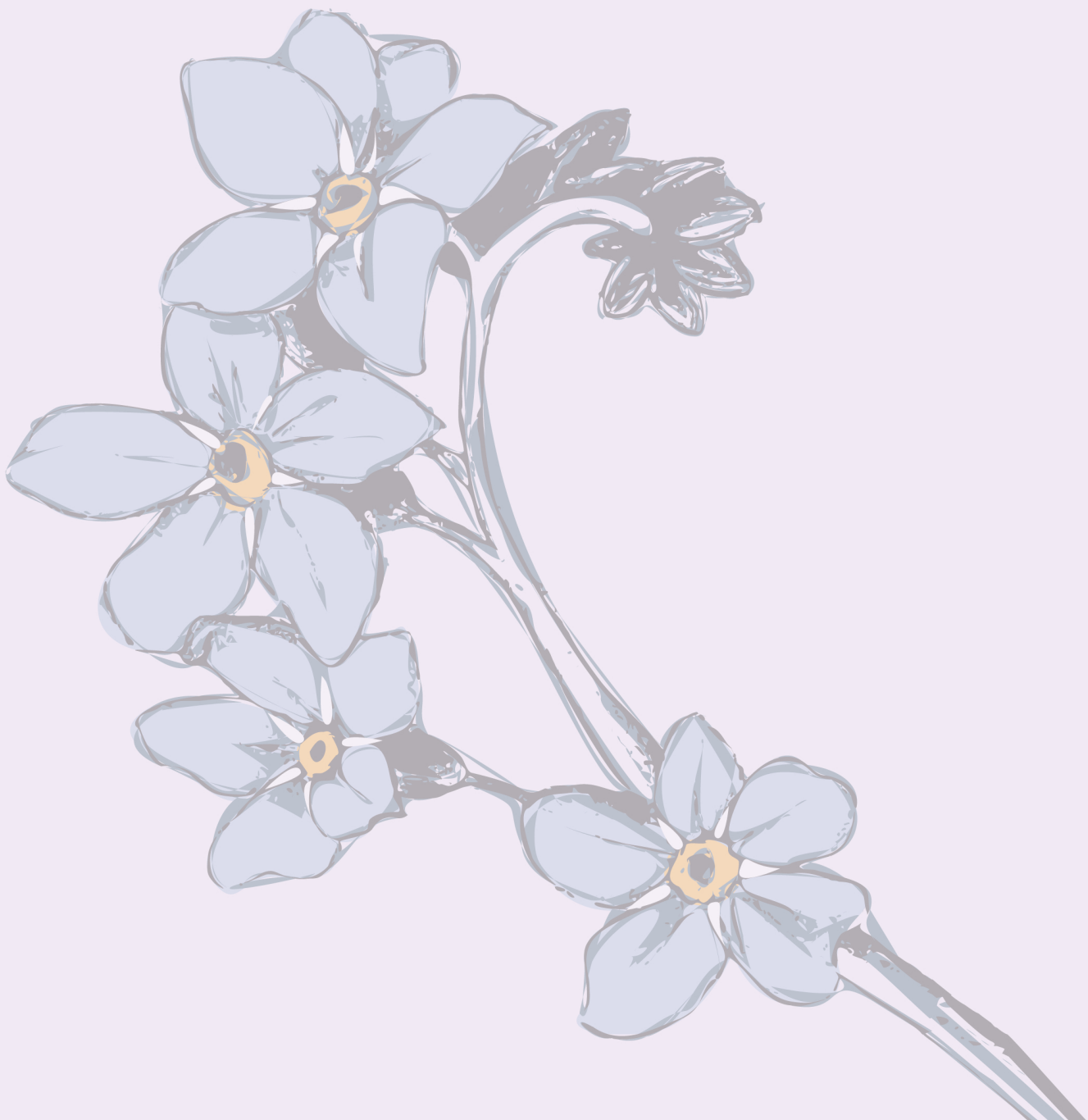
המרכז הבינלאומי לחקר
אובדן, שכול וחוסן נפשי
International Center for the Study of Loss,
Bereavement and Human Resilience

28-30.1.2013 | נס אילת

LOSS, BEREAVEMENT
& HUMAN RESILIENCE
IN ISRAEL:
FACTS, INSIGHTS & IMPLICATIONS

אובדן, שכול וחוסן נפשי
בחברה הישראלית:
עובדות, תובנות והשלכות

ITC
Israel Trauma Coalition
for Response and Preparedness

המרכז הקליני
הבין-תחומי
לטיפול טראומטי

משרד
הבריאות
כיום בראש יו"ר

המרכז הבינלאומי לחקר אובדן,
שכול וחוסן נפשי
International Center for the Study of Loss,
Bereavement and Human Resilience

אוניברסיטת חיפה
University of Haifa

